

η τούτων υφ' οὐ δὲ, ἔτερα δὲ πινες, σκεπέσσεν. Αναντίον quidem nulla, sed aliquæ aliæ considerandum est. Videtur autem quibusdam, corporis terminos: ut superficiem, lineam, punctum, & unitatem substantias esse, & magis quam corpus & solidum. Item, præter sensibilia, quidam non putat aliquid esse tale: quidam plura, & quæ magis sempiterna sunt: sicuti Plato, & ipius species, & mathematica, duas substantias: tertiam vero, sensibilium corporum substantiam. Speusippus vero etiam plures substantias ab uno incipiens, & principia cuiusque substantiaz, aliud numerorum, aliud magnitudinum, deinde animæ: & hoc modo extendit substantias. Quidam autem, species quidem, & numeros eandem habere naturam aitant: cetera vero sequentia, lineas, & superficies, usque ad celi substantiam, & sensibilia. De his igitur quid bene, quidve non bene dicatur, & quæ substantiaz sint, & utrum aliquæ præter sensibiles sint, necne, & haec quomodo sint, & utrum est aliqua separata substantia, & cetera, & quomodo, an nulla præter sensibiles, per scrutandum est, describita primò substantia, quidnam sit.

CAP V T III.

Dicitur autem substantia, si non pluribus, saltem quatuor modis. Maximè etenim quod erat esse, & vivi, & genus, substantia cuiusque esse videtur: & quartum, subiectum. Subiectum autem est, de quo cetera dicuntur: illud vero non amplius de alio. Quare primò determinandum est. Maximè nanque substantia, subiectum primum esse videtur. Tale vero, quodam modo quidem materia dicitur, quodam modo vera forma: tertium vero, quod ex his est. Dico autem materiam quidem, ut æ: formam autem figuram ideat: quod vero ex his est, totam statuam. Vnde si species prior materia est, & magis ens, illud quoque, quod ex ambo bus est, prius erit, ob similem rationem. Nunc itaque quidnam substantia sit, quasi in figura dictum est, quod non de subiecto, sed de quo cetera. Oportet autem, non ita solum: non enim sufficiens est. Et hoc nanque ipsum, non est manifestum. Et item, materia, substantia est. Nam si haec non est substantia, quæ alia esset, ficeret nos. Demptis etenim ceteris, nihil aliud remanere videtur: cetera nanque, passiones corporum, & affectiones, & potentiaz sunt: longitudo vero latitudo, & profunditas, quantitates quedam, tamen parvæ, quæ potius mala, rursum substantias.

But etiam substantiam ab uno incipiens, & principia cuiusque substantiaz, aliud numerorum, aliud magnitudinum, deinde animæ: & hoc modo extendit substantias. Quidam autem, species quidem, & numeros eandem habere naturam aitant: cetera vero sequentia, lineas, & superficies, usque ad celi substantiam, & sensibilia. De his igitur quid bene, quidve non bene dicatur, & quæ substantiaz sint, & utrum aliquæ præter sensibiles sint, necne, & haec quomodo sint, & utrum est aliqua separata substantia, & cetera, & quomodo, an nulla præter sensibiles, per scrutandum est, describita primò substantia, quidnam sit.

Kephalia 2.

Aπειπτει δὴ οὐσία, εἰ μὴ πλεονάχω, αὐτὸν τὸ τέταρτον γε μείνεται. καὶ γὰρ τὸ τι λέγεται καλῶς καὶ τίνες εἰσὶν οὐσίαι, καὶ πότερον εἰσὶν τίνες παρεῖται ταῦτα, αἴτιον γάρ εἰσὶν καὶ αὖτις πῶς εἰσὶν, καὶ πότερον δέ τις χαρεῖσθαι οὐσία, καὶ δια τι, καὶ πῶς, καὶ οὐδεμία παρεῖται εἰδηταὶ σκοπίον παρεῖται ταῦτα στοιχία τινα.

Etiam tamen δὲ οὐσία τὸ ἀντικείμενον θεωροῦν, πατεῖσθαι τὸ οὐσίαν, τὸ οὐσίαν τὸν τούτον, τὸ αἰδριαντα τὸ σώματον. οὐσία εἰ τὸ τέταρτον τῆς ὑλῆς πρότερον κακομάλλον δὲ, καὶ τὸ ξένον τὸ μορφικὸν περότερον ξένη, διὰ τὸν ἀντὸν λόγον. τοῦ μὴ οὐδὲ τύπον εἴρηται, πι ποτὲ ξένην οὐσία, διὰ τὸ μὴ καθ' ὕποντα μέρους, αἴλλα καθ' οὐ τὰ αἴλλα. διὸ δὲ οὐ μόνον οὐτας οὐδὲ ιησεόν. αὐτὸν τὸ γὰρ πιστὸν αἴτιον. καὶ εἴτε οὐ γάρ οὐσία γίνεται. εἰ γὰρ μὴ αὐτὴ οὐσία, τίς ξένη αἴλλη παθομέτη. πειραγενιμέρον γὰρ τῷ αἴλλῳ, οὐ φάνεται οὐδὲν ὕποντα μέρους. τοῦ μὴ γὰρ αἴλλα, τῷ σωματικῷ πάντῃ, καὶ ποιηματα, καὶ οὐδὲμιστοῖς τῷ γάρ μήκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, ποσότητες πιστές.